

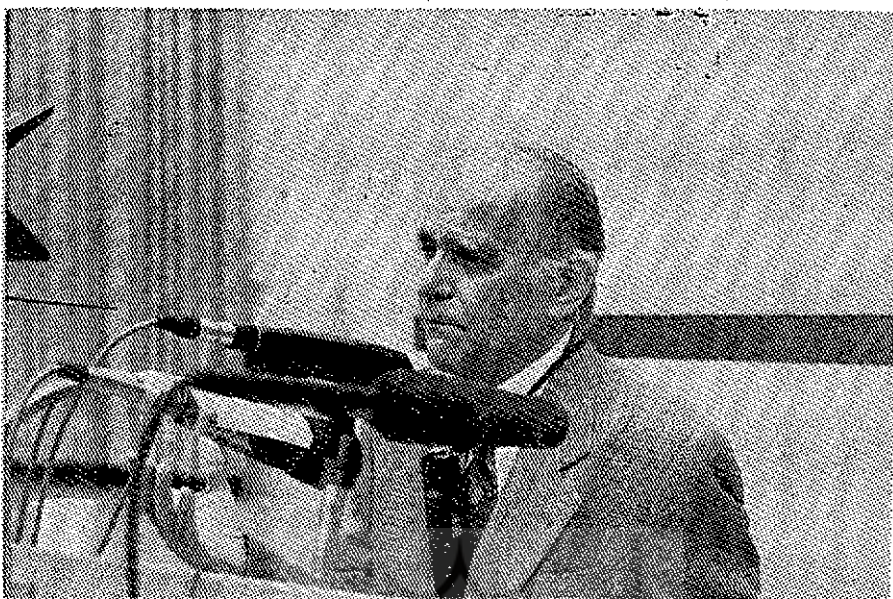
شبهای شعر فریدون مشیری در آلمان

۲۸۱

چندی است که گروهی از ایرانیان پزشک و مهندس و بازرگان و دانشجوی ایران دوست و فرهنگ‌پرور مقیم آلمان گرد هم آمده و بنیان جمعیتی را نهاده‌اند به نام «کانون دوستداران هنر ملی و موسیقی سنتی ایران در آلمان»، تا همان‌گونه که از نام آنان برمی‌آید به‌شناساندن و اشاعه فرهنگ و هنر این مرز و بوم بپردازند. از جمله فعالیت‌های این کانون تاکنون برگزاری کنسرت‌هایی برای آقای پرویز مشکاتیان و خانم سیما بینا، و همچنین در بزرگداشت تاج اصفهانی بوده است. دیگر از فعالیت‌های کانون برپایی مراسم سخنرانی درباره مطبوعات ایران، ادبیات معاصر ایران، و درباره گوته و حافظ را باید عنوان کرد. کانون همچنین شناساندن فرهنگ ایرانی را به آلمانی‌زبانان در دستور کار خود قرار داده و بدین منظور با همکاری آقایان پروفیسور ناصر کنعانی و پروفیسور گودرزی مراسم سخنرانی به‌زبان آلمانی را درباره زندگی و آثار فیلسوف، پزشک، ریاضیدان و تنورسین موسیقی معروف ایرانی ابن‌سینا، در خانه فرهنگ‌های جهانی برلن برگزار نموده است. دیگر عمل ماندنی این کانون انتشار کتابی است به‌زبان آلمانی نوشته آقای پروفیسور کنعانی درباره موسیقی ایرانی، این کتاب که در ۱۳۰ صفحه و در سال ۱۹۹۶ میلادی منتشر شده است، حاوی مطالبی از تاریخ موسیقی ایران در دوره‌های قبل و بعد از اسلام و همچنین توضیحاتی جامع درباره موسیقی ایرانی و سازهای ایرانی می‌باشد. فعالیتشان مستدام باد.

□

آخرین خبر از فعالیت‌های «کانون دوستداران هنر ملی و موسیقی سنتی ایران در آلمان» مربوط

عکس از فرامرز پناهی

● فریدون مشیری در شب شعر خوانی در دانشگاه کلن - ۲۹ اوت ۹۷

۲۸۲

می‌شود به شهر یورماه امسال و دعوت از آقای فریدون مشیری شاعر نامور معاصر و برگزار می‌گردد. مجالس شعرخوانی توسط ایشان در ۴ شهر آلمان. از این مجالس استقبال خوبی به عمل آمد و در مجموع ۱۵۰۰ نفر (به تقریب در هر شهر ۴۰۰ نفر) در آن شرکت کردند. همچنین در جنب شعرخوانی، کتاب شعر «پرواز با خورشید» آقای مشیری برای فروش ارائه و چندصد جلد آن خریداری شد. نوار کاستی نیز با صدای ایشان به همراه تار مجید درخشانی تهیه و توسط یک شرکت آلمانی تکثیر شده که از آن نیز تعداد کثیری فروخته شد.

در آغاز مراسم شعرخوانی فریدون مشیری در فرانکفورت در ۱۵ شهریور (۶ سپتامبر ۱۹۹۷) که در خانه جوانان این شهر برگزار شد، خسرو ناقد نویسنده و مترجم ایرانی سخنانی ایراد کرد که متن آن در زیر به نظر خوانندگان گرامی «کلیک» می‌رسد.

با همین دیدگان اشک آلود

از همین روزن گشوده به دود

به پرستو، به گل، به سبزه درود

با عرض سلام حضور هموطنان گرامی و دوستان عزیز و با سپاس بسیار از اینکه امشب دعوت کانون را پذیرا شده‌اید و برای آشنایی با شاعر ارجمند و فرهیخته آقای فریدون مشیری و شنیدن شعرها و سروده‌های ایشان اینجا گرد آمده‌اید. بنده عهده‌دار معرفی ایشان شده‌ام؛ گرچه شخصیت

در کجای این فضای تنگ بی آواز
من کیوترهای شرم را دهم پرواز
ایرین سنس

شب شعر

باشاعر پرآوازه ایران

فریدون مشیری

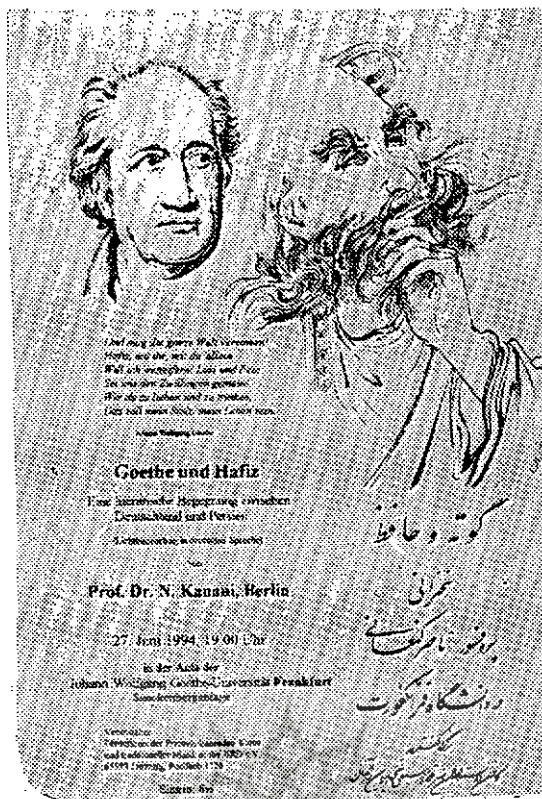
به دعوت کانون دستداران هنر ملی و موسیقی سنتی ایران در آلمان
با همکاری کانوتهای فرهنگی ایرانیان در شهرهای کلن، برلین، فرانکفورت و دوسلدورف
ورودی: ۵ مارک

۲۸۳

فرهنگی و چهره هنری آقای مشیری برای دستداران شعر و ادب فارسی در ایران چنان برجسته و بارز است که اشارات من شاید بیشتر تمهیدی و مقدمه‌ای باشد بر شعرخوانی ایشان؛ و به تعبیری دیگر گشودن پنجره‌ای تا به تماشای دنیای خیال شاعرمان بنشینیم و او در این غربت غریب، کیوترهای شعرش را در فضای تنگ سینه‌هایمان پرواز دهد. از این رو کار من آسان و سخنان من کوتاه خواهد بود. و حتی در همین اندک هم بیشتر از زبان صاحب‌نظران خواهم گفت و از گفته‌ها و نوشته‌های ایشان یاری خواهم جست.

فریدون مشیری در سال ۱۳۰۵ خورشیدی در تهران به دنیا آمد. از همان آغاز دوران نوجوانی به شعر علاقه داشت تا جایی که در دوران دبیرستان و سالهای اول دانشگاه دفتری از غزل و مثنوی ترتیب داد. آشنایی با شعر نو و قالب‌های آزاد او را از ادامه شیوه کهن بازداشت؛ اما راهی میانه برگزید: نه اسبیر تعصبات سنت‌گرایان شد و نه مجذوب نوپردازان افراطی. در واقع راهی که او برگزیده است همان هدف نهایی بنیانگذاران شعر نو است. به این معنا که او شکستن قالب‌های عروضی و کوتاه و بلند شدن مصراع‌ها و استفاده منطقی و بجا از قافیه را در قالب و فرم پذیرفته و از لحاظ معنا و مفهوم نیز با نگاه تازه و نو به انسان و طبیعت و جهان و آمیختن آنها با احساس و نازک‌اندیشی‌های خاص خود، به شعرش چهره‌ای مشخص و ممتاز داده است.

اجازه بدهید که در اینجا از نویسنده و محقق و مترجم سوئسی «رَدولف گِلپکه»، یادی کنم و نظر او را درباره شعرهای فریدون مشیری بازگو کنم؛ پژوهشگری که هم همدل ما بود و هم هم‌بانمان.

او ایزانشناس برجسته‌ای بود که سالها در ایران زندگی و کار کرد، به شعر و ادبیات ایران عشق می‌ورزید و زبان فارسی را چون زبان مادریش می‌دانست. در یگانا گلیپکه در سال ۱۹۷۲ میلادی، و چه زود و نا به هنگام، وقتی که ۴۴ سال بیشتر نداشت از میان مارفت. از او آثار باارزشی در زمینه شعر و ادبیات فارسی به جا مانده است. گلیپکه در مجله Die Tat که در سوئیس منتشر می‌شود، طی مقاله‌ای با عنوان «نظری درباره شعر معاصر فارسی» درباره فریدون مشیری می‌نویسد: «چنین به نظر می‌رسد که فریدون مشیری چون معدودی از شاعران رسالت دارد تا به شکرانه وسعت دانستگی اش و اطمینان و حساسیت در جمله بندی اش، آن شکاف در واقع مصنوعی را که در گذشته نزدیک به سبب کشمکش‌هایی میان به اصطلاح نوپردازان و سنت‌گرایان ایجاد شده بود، ببندد.»

او با شعرش نه تنها این شکاف را به بهترین وجهی پر کرده است، بلکه به گفته بانوی شعر و غزل امروز ایران، خانم سیمین بهیانی، اینکه فریدون مشیری چهل سال نبض طبقات گوناگون مردم را در دست داشته و ضرب خود را با نظم آن منظم کرده است، بی‌گمان کار دشواری بوده است. اما او به آسانی از عهده این کار برآمده است. خانم بهیانی - که امشب جایشان در میان ما خالی است - در مجله کلک درباره شاعر ما می‌نویسد: «در شعر فریدون هیچ مضمونی غریب و دور از دسترس نیست. هر چه را به شعر می‌کشد همان است که به سادگی می‌بیند: آن ماهی که در تنگ شنا می‌کند او را به یاد تنگنای بسته محیط می‌اندازد و آن ماهی که در کنار تابه پرپر می‌زند و هنوز جان دارد او را به یاد نامهربانی موجود دوبا می‌اندازد. وقتی به باغ فین کاشان می‌رسد به یاد امیرکبیر می‌افتد و دریغی بر

ایران پس از مرگ امیر می خورد. اما مشیری به شدت از نومیادی روگردان است و بسیار خوشبینانه در همه چیز نشان امیدواری می جوید. این خصیصه در شعرهای قبل از انقلاب او بیشتر آشکار است. فریدون هیچ گاه نسبت به جریان های روزگار بی طرف نمانده است. در همه مجموعه هایش کمابیش نسبت به جنگ های دور و نزدیک، نسبت به ستم هایی که بر انسان روا می دارند، واکنش نشان می دهد. اما واکنش های او همیشه معقول و متین است. هرگز انفجار خشمی یا صاعقه کینه ای در آنها دیده نمی شود. مثل خلق و خوی او ملایم و نرم است. از ویژگی های شعر او نفی خشنونت و تبلیغ محبت است. فریدون مشیری شاعر آزاده ای است که حد و حریم آزادی را حفظ کرده و حرمت شعر را نگاه داشته و همیشه سربلند زیسته است.

دکتر عبدالحسین زرین کوب از منظری دیگر به شخصیت شاعر و شعرهایش می نگرد و می گوید: «فریدون مشیری با زبانی ساده، روشن و درخشان واژه به واژه با ما حرف می زند، حرف هایی که مال خود اوست. نه ابهام گرایی رندانه، آن را تا حد هذیان، نامفهوم می کند و نه «شعاری» خالی از «شعور» آن را وسیله مرید پروری و خودنمایی می سازد. شعر و زبان در سخن او، شاعری را تصویر می کند که هیچ میل ندارد خود را غیر از آنچه هست، بیش از آنچه هست و قراتر از آنچه هست نشان دهد. شاعری که دوست ندارد خود را در پناه جبهه خاصی، مکتب خاصی و دیدگاه خاصی از پیشترین اهل عصر جدا سازد. بی روی و ریا عشق را می ستاید. انسان را می ستاید. و ایران را که جان او به فرهنگ آن وابسته است دوست دارد.»

Förderkreis der Freunde Iranischer Kunst und traditioneller Musik in der BRD e.V.

Förderkreis der Freunde iranischer Kunst und traditioneller Musik
in der BRD e.V. Postfach 1528 65535 Limburg/L

۲۸۶

شعر فریدون مشیری بازتابی از همه مظاهر و حوادث و رویدادهایی است که پیرامون او در جهان می‌گذرد. او ستایشگر خوبی، پاکی، زیبایی و بیانگر همه احساسات و عواطف انسانی و خدمتگزار انسانیت و محبت است و فرزند صمیمی زمانه خویش.

در خاتمه عرایض و پیش از آن که فهرست کتابهای آقای مشیری را نام ببرم، این را هم بگویم که امشب از خوش اقبالی ما اقبال به مجلس ما رو کرده است و همسر ایشان نیز در میان ما هستند. بیش از ۴۰ سال است که این زوج با هم پیوند زناشویی بسته‌اند و در همه حال همراه و همسفر یکدیگرند؛ و حاصل این پیوند بهار و بابک، دختر و پسر است که هر دو تحصیلات دانشگاهی را در رشته آرشیتکت به پایان رسانده‌اند. آقای فریدون مشیری خدمت اداری خود را در وزارت پست و تلگراف و تلفن آغاز کردند و در شرکت مخابرات ایران بازنشسته شده‌اند.

برخی از آثار ایشان که تاکنون منتشر شده است به ترتیب عبارت‌اند از مجموعه‌های شعر: تشنه توفان، گناه دریا، نایافته، ابر و کوجه، یکسان نگریستن، بهار را باور کن، پرواز با خورشید، گزینه اشعار، از خاموشی، مروارید مهر، آه، باران، سه دفتر، از دیار آشتی، و پنج سخن سرا. بنده بیش از این در دست‌رسان نمی‌دهم و با آرزوی تندرستی و طول عمر برای آقای فریدون مشیری از ایشان خواهش می‌کنم که شعرهایشان را برای ما بخوانند. متشکرم.